

UNIWERSYTET
ZIELONOGÓRSKI

WYDZIAŁ

PEDAGOGIKI, PSYCHOLOGII I SOCJOLOGII

PROGRAM STUDIÓW NA KIERUNKU

PRACA SOCJALNA

STUDIA I STOPNIA

REKRUTACJA 2020/2021

Zielona Góra, 21.02.2020

Spis treści

1. Ogólna charakterystyka studiów
2. Wskazanie związku kierunku studiów z misją uczelni i strategią jej rozwoju
3. Opis kompetencji oczekiwanych od kandydata ubiegającego się o przyjęcie na studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie
4. Analiza zgodności zakładanych efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy
5. Opis sposobów weryfikacji i oceny osiągniętych przez studenta efektów uczenia się w trakcie całego procesu kształcenia
6. Program studiów dla kierunku studiów, profilu i poziomu kształcenia obejmujący:
 - 6.1 Opis zakładanych efektów uczenia się z przyporządkowaniem kierunku studiów do dziedzin nauki i dyscyplin naukowych lub dziedzin sztuki i dyscyplin artystycznych, do których odnoszą się efekty uczenia się dla tego kierunku
 - 6.2 Wskaźniki dotyczące programu studiów
 - 6.3 Zajęcia lub grupy zajęć – wraz z przypisaniem do każdego modułu efektów uczenia się oraz treści programowych, form i metod kształcenia, zapewniających osiągnięcie tych efektów, a także liczby punktów ECTS (*sylabusy*);
 - 6.4 Sposoby weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studenta zakładanych efektów uczenia się
 - 6.5 Plan studiów uwzględniający moduły zajęć
 - 6.6 Wymiar, zasady i forma odbywania praktyk zawodowych

Załączniki:

Załącznik 1. Plan studiów stacjonarnych

Załącznik 2. Plan studiów niestacjonarnych

1. Ogólna charakterystyka studiów

Nazwa kierunku studiów	Praca socjalna
Poziom kształcenia (studia pierwszego stopnia / studia drugiego stopnia / jednolite studia magisterskie)	studia pierwszego stopnia
Profil kształcenia (ogólnoakademicki /praktyczny)	Praktyczny
Forma studiów (stacjonarne / niestacjonarne)	stacjonarne / niestacjonarne
Wskazanie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych lub dziedzin sztuki i dyscyplin artystycznych, do których odnoszą się efekty uczenia się (w tym dyscypliny wiodące) oraz określenie procentowego udziału liczby punktów ECTS dla poszczególnych dyscyplin w liczbie punktów ECTS koniecznej do uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia	Dziedzina nauki/sztuki: • Dziedzina nauk społecznych Dyscyplina naukowa/artystyczna: • Pedagogika
Wskazanie tytułu zawodowego nadawanego absolwentom	Licencjat
Informacja o posiadanej przez podstawową jednostkę organizacyjną uczelni kategorii naukowej	Kategoria B (Decyzja nr ODW-902/KAT/2018) z 25 maja 2018 r.

2. Wskazanie związku kierunku studiów z misją uczelni i strategią jej rozwoju

Uniwersytet Zielonogórski został powołany w wyniku połączenia Politechniki Zielonogórskiej w Zielonej Górze oraz Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Tadeusza Kotarbińskiego w Zielonej Górze¹.

Zgodnie ze Statutem Uniwersytetu Zielonogórskiego podstawowymi kierunkami działalności uniwersytetu są: prowadzenie badań naukowych, kształcenie studentów i doktorantów oraz upowszechnianie i pomnażanie osiągnięć nauki, techniki, sztuki i kultury.

Uniwersytet dochowuje wierności tradycji i zwyczajom akademickim, czerpie z nich w sytuacjach nieuregulowanych prawnie, a swoje cele i zadania wypełnia z poszanowaniem ludzkiej godności. Uniwersytet kieruje się w swojej działalności zasadami zgodnymi z Kartą Uniwersytetów Europejskich.

¹ Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 roku o utworzeniu Uniwersytetu Zielonogórskiego w Zielonej Górze (Dz. U. Nr 74, poz. 785)

Uniwersytet wspiera indywidualizację kształcenia studentów. Proces edukacyjny w Uniwersytecie Zielonogórskim jest organizowany z poszanowaniem zasady spójności kształcenia i badań naukowych oraz prawa studiujących do swobodnego rozwijania ich zamiłowań i indywidualnych uzdolnień.

Uniwersytet Zielonogórski jest uczelnią otwartą zarówno na najnowsze osiągnięcia naukowe i techniczne, jak i na zapotrzebowanie społeczne dotyczące usług edukacyjnych realizowanych w duchu służby na rzecz dobra wspólnego z uwzględnieniem szczególnych potrzeb edukacyjnych młodzieży niepełnosprawnej.

Do zadań edukacyjnych Wydziału, obok kształcenia studentów, należy również kształcenie ustawiczne prowadzone zarówno w formie studiów podyplomowych jak i w formie cyklicznych wykładów i seminariów popularyzujących najnowsze osiągnięcia nauki i techniki. Kształcenie kadry naukowej Wydział prowadzi poprzez systemy seminariów naukowych.

Program kształcenia na kierunku praca socjalna realizuje misję kształcenia studentów w oparciu o wiedzę i najnowsze badania w obszarze nauk społecznych i humanistycznych. Wpisuje się w strategię elastycznego studiowania, bowiem umożliwia studentowi wybór modułów, przedmiotów, form i treści kształcenia odpowiednio do jego zainteresowań i oczekiwań. Program jest opracowany zgodnie z zaleceniami wynikającymi z udziału Uczelni w Europejskim Obszarze Szkolnictwa Wyższego oraz wewnętrznych aktów prawnych Uczelni.

3. Opis kompetencji oczekiwanych od kandydata ubiegającego się o przyjęcie na studia pierwszego stopnia

Kandydaci na pierwszy rok studiów pierwszego stopnia przyjmowani są na poszczególne kierunki i formy studiów oraz poziomy kształcenia w ramach limitów przyjęć, ustalonych przez Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego. Rekrutację na Uniwersytecie Zielonogórskim prowadzi SEKCJA REKRUTACJI na podstawie Uchwały Senatu Uniwersytetu Zielonogórskiego w sprawie określenia warunków, trybu oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na studia wyższe w roku akademickim 2020/2021 - uchwała nr 310 Senatu Uniwersytetu Zielonogórskiego z dnia 19 grudnia 2018 roku. Załącznik nr 11 do uchwały nr 310 określa warunki rekrutacji na Wydziale Pedagogiki, Psychologii i Socjologii.

Warunkiem dopuszczenia do postępowania rekrutacyjnego jest rejestracja kandydata na podstawie złożonego w terminie kompletu dokumentów, oraz wniesionej opłaty za postępowanie rekrutacyjne. Wykaz wymaganych dokumentów, terminy ich składania oraz wysokość opłaty rekrutacyjnej znajdują się na stronie internetowej Uniwersytetu Zielonogórskiego w zakładce Rekrutacja Wymagane Dokumenty. Rekrutacja na studia pierwszego stopnia na kierunek Praca Socjalna, odbywa się zgodnie z zasadami przeprowadzania rekrutacji na studia pierwszego stopnia zamieszczonymi w przepisach ogólnych. Postępowanie rekrutacyjne opiera się na przeliczeniu ocen uwidoczonych

na świadczenie maturalnym kandydata na system punktowy. Na studia przyjmowani są w ramach limitu miejsc kandydaci, którzy spełnili wszystkie wymagania rekrutacyjne i uzyskali największą liczbę punktów.

Liczba punktów rekrutacyjnych (LP), wyliczana będzie według wzoru:

$$LP = 0,20 p1 + 0,20 p2 + 0,15 o1 + 0,15 o2 + 0,15 d1 + 0,15 d2$$

gdzie, zgodnie z § 4 ust.2 uchwały:

p1, p2 - punkty za przedmiot język polski

o1, o2 - punkty za przedmiot język obcy nowożytny

d1, d2 - punkty za jeden przedmiot wybrany ale inny niż język obcy nowożytny

Uchwała nr 261 Senatu Uniwersytetu Zielonogórskiego z dnia 30 maja 2018 roku w sprawie przyjęcia zasad i trybu rekrutacji na studia laureatów i finalistów olimpiad stopnia centralnego w latach 2019/2020 - 2022/2023 określa zasady i tryb rekrutacji laureatów oraz finalistów olimpiady filozoficznej, olimpiady historycznej, olimpiady literatury i języka polskiego, olimpiady statystycznej, olimpiady wiedzy o Polsce i świecie współczesnym, olimpiady wiedzy o prawach człowieka.

4. Analiza zgodności zakładanych efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy

Celem kształcenia jest przygotowanie absolwentów do wykonywania zawodu pracownika socjalnego poprzez wyposażenie go w kompetencje niezbędne do rozwiązywania problemów jednostek i grup społecznych znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych. Cele kształcenia i planowane efekty szczegółowe odnoszą się do trzech aspektów - wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych studentów. „Absolwent powinien posiadać ogólną wiedzę filozoficzną i socjologiczną pozwalającą poznać istotę ludzką i procesy społeczne. Powinien posiadać wiedzę przyrodniczą i psychologiczną dającą podstawy zrozumienia systemu człowiek – środowisko oraz umożliwiającą zrozumienie procesów zachodzących w organizmie człowieka gwarantujących jego dobre funkcjonowanie biologiczne psychiczne i społeczne. Powinien posiadać wiedzę ekonomiczną i prawną umożliwiającą zrozumienie mechanizmów rzutujących na system podziału i działalność służb społecznych oraz ich formalno-prawnego instrumentarium. Powinien posiadać wiedzę umożliwiającą poznanie funkcjonowania mikrośrodowiska – gospodarstwa domowego, w którym odbywa się zaspokajanie potrzeb jednostki i rodziny. Absolwent powinien posiadać kompetencje i sprawności niezbędne dla realizacji zadań stawianych przed pracownikiem socjalnym: dokonywania diagnozy (analizy i oceny) sytuacji i zjawisk będących przyczyną trudnego położenia jednostek, grup (w tym grup ryzyka) i społeczności lokalnych; stosowania metod, technik i środków interwencji socjalnej oraz ewaluacji podejmowanych działań służących rozwiązywaniu problemów

w zakresie ograniczonych możliwości (i umiejętności) zdobywania środków utrzymania, dysfunkcyjności rodziny w pełnieniu zadań opiekuńczo - wychowawczych, niepełnosprawności, patologii społecznej, nieprzystosowania społecznego i uchodźstwa; przywracania lub podtrzymywania właściwych interakcji między jednostkami a społeczeństwem (doskonalenia funkcjonowania społecznego); pobudzania samozaradności indywidualnej (działań samopomocowych) u osób, rodzin, grup i środowisk społecznych; kierowania służbami społecznymi i projektowania społecznego oraz inspirowania zmian społecznych, inicjowania nowych form pomocy osobom i rodzinom oraz powoływania instytucji świadczących pomoc – zwłaszcza w najbliższym środowisku lokalnym. Absolwent powinien umieć rozwiązywać problemy w obszarach rzeczywistości społecznej, w których potrzebna jest profesjonalna pomoc – gdy występuje niewydolność w funkcjonowaniu osobniczym i społecznym między innymi z powodu: ubóstwa, sieroctwa, przemocy w rodzinie, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, starości, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (zwłaszcza w rodzinach niepełnosprawnych i wielodzietnych), alkoholizmu, narkomanii, przestępczości, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, migracji oraz uchodźstwa. Absolwent powinien znać język obcy na poziomie biegłości B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy oraz umieć posługiwać się językiem specjalistycznym z zakresu problematyki społecznej. Absolwent powinien być przygotowany do podjęcia studiów drugiego stopnia.

Kształcenie na studiach pierwszego stopnia prowadzi do uzyskania kwalifikacji niezbędnych do kontynuowania nauki na studiach drugiego stopnia, co umożliwi dalszy rozwój kwalifikacji oczekiwanych w przyszłości od pracownika socjalnego. Absolwent powinien być przygotowany do pracy w: regionalnych ośrodkach polityki społecznej, powiatowych centrach pomocy rodzinie i ośrodkach pomocy społecznej, a także do pracy: z rodzinami zastępczymi, w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, w domach pomocy społecznej dla osób starszych oraz niepełnosprawnych intelektualnie, psychicznie i fizycznie, w jednostkach organizacyjnych do spraw zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu, w ośrodkach wsparcia, w placówkach dla bezdomnych, alkoholików i narkomanów, w zakładach karnych, w ośrodkach dla uchodźców oraz w organizacjach pozarządowych zajmujących się diagnozowaniem i przeciwdziałaniem wyżej wymienionym problemom.

Z informacji Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Zielonej Górze (Barometr Zawodów 2019) wynika, że zawód pracownika socjalnego na terenie województwa lubuskiego należy do zawodów deficytowych, chociaż przestrzenne zapotrzebowanie na pracowników socjalnych w poszczególnych powiatach i miastach na prawach powiatu jest zróżnicowane. Jedynie na terenie miasta Zielona Góra występuje nadwyżka poszukujących pracy w zawodzie pracownika socjalnego. Na terenie miasta Gorzów Wielkopolski i w powiatach ślubickim, świebodzińskim, międzyrzeckim, zachodzi równowaga pomiędzy popytem, a podażą liczby pracowników socjalnych. Na terenie pozostałych występuje duży deficyt specjalistów z zakresu pracy socjalnej (powiat krośnieński i nowosolski) oraz deficyt (powiat gorzowski, sulęciński, strzelecko-drezdenecki, zielonogórski, żarski, żagański).

Z danych Barometru Zawodów, wynika, że w ościennych województwach (zachodniopomorskim, wielkopolskim, dolnośląskim) znajdują się również powiaty, w których zawód pracownika socjalnego należy do deficytowych. Sytuacja ta ilustruje, możliwości podjęcia pracy zawodowej dla absolwentów studiów na kierunku praca socjalna.

5. Opis sposobów weryfikacji i oceny osiągniętych przez studenta efektów uczenia się w trakcie całego procesu kształcenia

Warunkiem uzyskania kwalifikacji na poziomie 6 PRK – studiów pierwszego stopnia na kierunku Praca Socjalna jest osiągnięcie wszystkich efektów kształcenia zakładanych w programie kształcenia. Weryfikacja obejmuje efekty kształcenia z zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Weryfikacja efektów kształcenia prowadzona jest na różnych etapach kształcenia: poprzez rozliczanie wszystkich przedmiotów/modułów, w tym seminarium dyplomowego i przygotowania do pracy dyplomowej oraz w trakcie egzaminu dyplomowego. Weryfikacji podlegają także efekty kształcenia uzyskiwane w trakcie praktyk. Zakładane efekty kształcenia zapisywane są w sylabusach i odnoszą się do efektów kierunkowych uczenia się. Matryca efektów kształcenia wskazuje, które efekty są realizowane w ramach wybranych przedmiotów/modułów.

Treść sylabusów jest konstruowana i modyfikowana m.in. w oparciu o dane zebrane w wyniku badań ocen i opinii studentów, sugestii interesariuszy zewnętrznych, opiekunów praktyk.

Sposoby weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia zakładanych w poszczególnych przedmiotach / modułach określone są w sylabusach. Sylabus precyzuje metody weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia uwzględniając charakterystykę realizowanego materiału.

Przedmioty kończą się egzaminem, zaliczeniem z oceną lub zaliczeniem. Egzamin (lub inna forma weryfikacji) może mieć formę pisemną lub ustną. O formie egzaminu oraz sposobie zaliczenia prowadzący ma obowiązek poinformować studentów w trakcie pierwszych zajęć z danego przedmiotu. W przypadku egzaminu pisemnego, na wniosek studenta, prowadzący ma obowiązek przedstawić do wglądu studentowi ocenioną pracę. Zarówno prace pisemne jak i dokumentacja z egzaminu ustnego podlegają archiwizacji, zgodnie z przepisami obowiązującymi w Uniwersytecie Zielonogórskim. Ocena pozytywna uzyskana z egzaminu oznacza, że student:

zna i rozumie wiedzę zawartą w literaturze podstawowej podanej w sylabusie, opanował, przynajmniej w stopniu co najmniej dostatecznym, wszystkie umiejętności przewidziane programem kształcenia danego przedmiotu, wykazał co najmniej dostateczną umiejętność obserwowania i analizowania otaczających zjawisk, wykazał co najmniej dostateczną umiejętność w formułowaniu logicznych sądów na podstawie informacji pochodzących z różnych źródeł.

W przypadku przedmiotów, w ramach których oprócz wykładu prowadzone są ćwiczenia, przed przystąpieniem do egzaminu student uzyskuje zaliczenie ćwiczeń. Sposób uwzględniania ocen uzyskanych z zaliczeń częściowych w ocenie końcowej z przedmiotu określa osoba odpowiedzialna za przedmiot i podaje w sylabusie.

Podstawą uzyskania zaliczenia z przedmiotu może być praca pisemna (np. test, projekt, referat, itp.), zaliczenie ustne lub inna forma weryfikacji odpowiednia do zakładanych efektów kształcenia wskazana w sylabusie.

Wszystkie przedmioty realizowane programem studiów pierwszego stopnia na kierunku Praca Socjalna kończą się uzyskaniem oceny końcowej. Sposób jej uzyskania wskazany jest w sylabusie.

Metodami weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się na kierunku Praca Socjalna są: egzaminy pisemne – w tym testowe i ustne, prace pisemne przygotowywane samodzielnie i w małych grupach, obserwacje i ocena umiejętności oraz postaw studenta, prezentacje multimedialne prowadzone i przygotowywane indywidualnie lub w małych grupach, prezentacje wyników realizowanych zadań, wypowiedzi ustne, aktywność w dyskusji i debatach, zadania wykonywane w grupie, zarówno w trakcie zajęć z nauczycielem akademickim, jak i w trakcie czasu przeznaczonego na pracę własną studenta, samoocena dokonywana przez studentów, analiza przypadków *case study*, ocena pracy przy przygotowywaniu pracy dyplomowej, egzamin dyplomowy. O ocenie końcowej egzaminu dyplomowego decyduje ocena z pracy dyplomowej, ocena egzaminu i średnia ocen przebiegu studiów.

6. Program studiów dla kierunku studiów, profilu i poziomu kształcenia obejmujący:

6.1. opis zakładanych efektów uczenia się z przyporządkowaniem kierunku studiów do dziedzin nauki i dyscyplin naukowych lub dziedzin sztuki i dyscyplin artystycznych, do których odnoszą się efekty uczenia się dla tego kierunku.

TABELA ODNIESIENIA EFEKTÓW PRK POZIOM 6 DO KIERUNKOWYCH EFEKTÓW

Studia I stopnia

Kierunek: Praca socjalna

Kategoria charakterystyki efektów uczenia się	Kod kwalifikacji	Kwalifikacje	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza: absolwent zna i rozumie			
WIEDZA (W)	P6S_WG-01	w zaawansowanym stopniu – wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu dyscyplin naukowych lub artystycznych tworzących podstawy teoretyczne oraz wybrane zagadnienia z zakresu wiedzy szczegółowej – właściwe dla programu kształcenia, studiów, a w przypadku studiów o profilu praktycznym – również zastosowania praktyczne tej wiedzy w działalności zawodowej związanej z ich kierunkiem	W_01 W_02 W_03 W_04 W_05 W_07 W_09
	P6S_WK-02.1	fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji	W_06 W_08 W_14
	P6S_WK-02.2	podstawowe ekonomiczne, prawne i inne uwarunkowania różnych rodzajów działań związanych z nadaną kwalifikacją, w tym podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego	W_10 W_11 W_12
	P6S_WK-02.3	podstawowe zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczość	W_13
Umiejętności: absolwent potrafi			
UMIĘJĘTNOŚCI (U)	P6S_UW-03	wykorzystywać posiadaną wiedzę – formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy oraz wykonywać zadania w warunkach nie w pełni przewidywalnych przez: <ul style="list-style-type: none"> • właściwy dobór źródeł oraz informacji z nich pochodzących, dokonywanie oceny, krytycznej analizy i syntezy tych informacji, • dobór oraz stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych 	U_01 U_03 U_05 U_12
	P6S_UK-04.1	komunikować się z otoczeniem z użyciem specjalistycznej terminologii	U_02 U_08
	P6S_UK-04.2	brać udział w debacie – przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich	U_07
	P6S_UK-04.3	posługiwać się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	U_06 U_14
	P6S_UO-05.1	planować i organizować pracę – indywidualną oraz w zespole	U_10 U_11
	P6S_UO-05.2	współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych (także o charakterze interdyscyplinarnym)	U_09 U_13
	P6S_UU-06	samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie	U_04

Kompetencje społeczne: absolwent jest gotów do			
Kompetencje społeczne (K)	P6S_KK-07.1	krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści	K_01
	P6S_KK-07.2	uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu	K_05
	P6S_KO-08.1	wypełniania zobowiązań społecznych, współorganizowania działalności na rzecz środowiska społecznego;	K_06
	P6S_KO-08.2	inicjowania działania na rzecz interesu publicznego;	K_02
	P6S_KO-08.3	myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy	K_03
	P6S_KR-09	odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, w tym: <ul style="list-style-type: none"> • przestrzegania zasad etyki zawodowej i wymagania tego od innych, • dbałości o dorobek i tradycje zawodu 	K_04

Tabela odniesienia efektów kierunkowych uczenia się do efektów PRK POZIOM 6

Studia I stopnia

Kierunek: Praca socjalna

Symbol	Efekty uczenia się dla kierunku studiów praca socjalna Po ukończeniu studiów pierwszego stopnia na kierunku praca socjalna absolwent:	Odniesienie do efektów PRK POZIOM 6
WIEDZA		
K_W01	ma elementarną wiedzę o charakterze nauk społecznych, ich miejscu w systemie nauk i relacjach do innych nauk	P6S_WG-01
K_W02	ma wiedzę o współczesnych kierunkach rozwoju pracy socjalnej i pomocy społecznej, rozumie ich historyczne i kulturowe uwarunkowania	P6S_WG-01
K_W03	zna wybrane koncepcje człowieka: filozoficzne, psychologiczne i społeczne stanowiące teoretyczne podstawy działalności w obszarze pracy socjalnej,	P6S_WG-01
K_W04	ma podstawową wieloaspektową wiedzę na temat rozwoju człowieka w cyklu życia, rozumie istotę funkcjonalności i dysfunkcjonalności, normy i patologii	P6S_WG-01
K_W05	ma podstawową wiedzę o rodzajach więzi społecznych i o rządzących nimi prawidłowościach	P6S_WG-01
K_W06	ma elementarną wiedzę o różnych rodzajach struktur społecznych i instytucjach życia społecznego oraz normach, regułach i zachodzących między nimi relacjach	P6S_WK-02.1
K_W07	ma elementarną wiedzę dotyczącą procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego, ich prawidłowości i zakłóceń	P6S_WG-01
K_W08	ma podstawową, uporządkowaną wiedzę o poglądach na temat wybranych struktur i instytucji społecznych, zachodzących w nich zmianach i ich historycznej ewolucji	P6S_WK-02.1
K_W09	ma elementarną wiedzę o metodach, narzędziach i technikach pozyskiwania danych stosowanych w naukach społecznych, pozwalających opisywać struktury i instytucje społeczne oraz procesy w nich i między nimi zachodzące	P6S_WG-01
K_W10	zna i rozumie podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności i prawa autorskiego	P6S_WK-02.2

K_W11	ma wiedzę na temat metod, technik i środków interwencji socjalnej oraz ewaluacji działań służących rozwiązywaniu problemów jednostek, grup i społeczności	P6S_WK-02.2
K_W12	ma elementarną wiedzę o bezpieczeństwie i higienie pracy w instytucjach z obszaru pracy socjalnej i pomocy społecznej	P6S_WK-02.2
K_W13	ma elementarną wiedzę na temat projektowania ścieżki własnego rozwoju	P6S_WK-02.3
K_W14	ma uporządkowaną wiedzę na temat zasad i norm etycznych	P6S_WK-02.1
UMIĘTNOŚCI		
K_U01	potrafi dokonać obserwacji i interpretacji zjawisk społecznych, analizuje ich powiązania z różnymi obszarami pracy socjalnej	P6S_UW-03
K_U02	potrafi wykorzystywać i integrować podstawową wiedzę teoretyczną z zakresu pracy socjalnej oraz powiązanych z nią dyscyplin w celu opisu i analizy sytuacji i zjawisk będących przyczyną trudnego położenia jednostek, grup i społeczności	P6S_UK-04.1
K_U03	potrafi właściwie analizować przyczyny i przebieg procesów i zjawisk społecznych typowych dla pracy socjalnej	P6S_UW-03
K_U04	potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać swoje profesjonalne umiejętności, korzystając z różnych źródeł (w języku rodzimym i obcym) i nowoczesnych technologii (ICT)	P6S_UU-06
K_U05	posiada elementarne umiejętności badawcze pozwalające na analizowanie i prognozowanie praktycznych skutków wybranych procesów społecznych z wykorzystaniem standardowych metod i narzędzi właściwych dla nauk społecznych i pracy socjalnej	P6S_UW-03
K_U06	posiada umiejętność przygotowywania typowych prac pisemnych w języku polskim i obcym, dotyczących zagadnień z obszaru pracy socjalnej, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł	P6S_UK-04.3
K_U07	posiada umiejętność przygotowania wystąpień ustnych, w języku polskim i obcym, dotyczących zagadnień z obszaru pracy socjalnej, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł	P6S_UK-04.2
K_U08	ma rozwinięte umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej, potrafi używać języka specjalistycznego i porozumiewać się w sposób precyzyjny i spójny przy użyciu różnych kanałów i technik komunikacyjnych ze specjalistami w zakresie pracy socjalnej, jak i z odbiorcami spoza grona specjalistów	P6S_UK-04.1

K_U09	posiada umiejętność wykorzystanie zdobytej wiedzy , z uwzględnieniem umiejętności nabytych podczas praktyki zawodowej	P6S_UO-05.2
K_U10	potrafi ocenić przydatność typowych metod, procedur i dobrych praktyk do realizacji zadań związanych z różnymi sferami pracy socjalnej	P6S_UO-05.1
K_U11	posiada umiejętność analizy proponowanego rozwiązania konkretnych problemów jednostkowych i grupowych oraz projektowania strategii działań typowych dla pracy socjalnej, posiada umiejętność wdrażania proponowanych rozwiązań	P6S_UO-05.1
K_U12	posiada umiejętność rozumienia i analizowania zjawisk społecznych	P6S_UW-03
K_U13	prawidłowo posługuje się systemami normatywnymi oraz wybranymi normami i regułami (prawnymi, zawodowymi, etycznymi) w celu rozwiązania konkretnego zadania z zakresu pracy socjalnej	P6S_UO-05.2
K_U14	ma umiejętności językowe w zakresie pracy socjalnej, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	P6S_UK-04.3
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_K01	ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się zawodowego i rozwoju osobistego, dokonuje samooceny własnych kompetencji i doskonali umiejętności, wyznacza kierunki własnego rozwoju i kształcenia	P6S_KK-07.1
K_K02	potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania	P6S_KO-08.2
K_K03	potrafi myśleć i działać w sposób przedsiębiorczy; wykazuje aktywność, podejmuje trud i odznacza się wytrwałością w realizacji indywidualnych i zespołowych działań profesjonalnych w zakresie pracy socjalnej	P6S_KO-08.3
K_K04	ma przekonanie o wadze zachowania się w sposób profesjonalny, prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu pracownika socjalnego	P6S_KR-09
K_K05	umie uczestniczyć w przygotowaniu projektów społecznych, uwzględniając aspekty prawne, ekonomiczne i polityczne	P6S_KK-07.2
K_K06	potrafi pracować w zespole pełniąc różne role; umie przyjmować i wyznaczać zadania, ma elementarne umiejętności organizacyjne pozwalające na realizację celów związanych z projektowaniem i podejmowaniem działań profesjonalnych	P6S_KO-08.1

6.2 Wskaźniki dotyczące programu studiów

Wskaźniki dotyczące programu studiów na kierunku studiów, poziomie i profilu kształcenia	
Liczba punktów ECTS konieczna do uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia	180
Liczba semestrów konieczna do uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia	6
Liczba punktów ECTS przyporządkowana do zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów	158
Liczba punktów ECTS przyporządkowana modułom zajęć związanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie/dziedzinach nauki/sztuki właściwej/właściwych dla ocenianego kierunku studiów, służące zdobywaniu przez studenta pogłębionej wiedzy oraz umiejętności prowadzenia badań naukowych (dla kierunku o profilu ogólnoakademickim)	-
Liczba punktów ECTS przyporządkowana modułom zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym służących zdobywaniu przez studenta umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych (dla kierunków o profilu praktycznym)	148
Liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych (w przypadku kierunków studiów przypisanych do dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne)	-
Liczba punktów ECTS przyporządkowana przedmiotom/modułom zajęć do wyboru	32
Liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym oraz liczba godzin praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	25 (780)
Liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego – w przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich	60

Moduły zajęć związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym, służące zdobywaniu przez studenta umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych			
Nazwa modułu zajęć	Forma(y) zajęć	Łączna	Liczba
Bezpieczeństwo i higiena pracy z ergonomią	Wykład	15	1
Język obcy I i II i III i IV	konwersatorium	120	9
Technologie informacyjne	laboratorium	30	3
Komunikacja społeczna	Wykład/ćwiczenia	30	2
Psychologia kliniczna	Wykład/ćwiczenia	30	2
Pedagogika specjalna	Wykład/ćwiczenia	30	2
Prawo rodzinne i opiekuńcze	Wykład/ćwiczenia	30	3
Metody i techniki badań społecznych	Wykład/ćwiczenia	30	3
Andragogika	Wykład/ćwiczenia	30	3
Psychologia rozwojowa i osobowości	Wykład/ćwiczenia	30	3
Diagnostyka potrzeb społecznych	Wykład/ćwiczenia	30	1
Pomoc społeczna i programy pomocy społecznej	Wykład/ćwiczenia	60	3
Trening interpersonalny	laboratorium	30	2

Ekonomika gospodarstwa domowego	Wykład/ćwiczenia	30	2
Komputer w badaniach społecznych	laboratorium	15	2
Metodyka pracy socjalnej	Wykład/ćwiczenia	60	4
Psychogerontologia	Wykład/ćwiczenia	30	3
Edukacja i profilaktyka zdrowotna	Ćwiczenia	15	1
Ewaluacja w pomocy społecznej	ćwiczenia	30	2
Mediacje i negocjacje w pomocy społecznej	Ćwiczenia	30	2
Poradnictwo zawodowe	Wykład/ćwiczenia	30	2
Projekt socjalny	laboratorium	60	6
Etyka zawodowa	Wykład/ćwiczenia	30	3
Pomoc społeczna w społeczeństwie	Wykład/ćwiczenia	30	2
Superwizja	laboratorium	30	2
Warsztat wsparcie po stracie	laboratorium	45	2
Patologie społeczne	Wykład/ćwiczenia	30	3
Wybrane zagadnienia problemów i kwestii społecznych	Wykład/ćwiczenia	30	3
Seminaria monograficzne 1 i 2 i 3	seminarium	90	9
Interwencja kryzysowa	Wykład/ćwiczenia	30	2
Wsparcie społeczne	Wykład/ćwiczenia	30	2
Rynek pracy i bezrobocie	Wykład/ćwiczenia	30	3
Wybrane zagadnienia z zakresu zabezpieczenia	Wykład/ćwiczenia	30	3
Organizacja czasu wolnego	Wykład	30	2
Organizowanie społeczności lokalnej	Wykład	30	2
Podstawy socjoterapii	Wykład/ćwiczenia	30	3
Podstawy terapii uzależnień	Wykład/ćwiczenia	30	3
Metody terapii grupowej	laboratorium	30	3
Poradnictwo dla młodzieży	laboratorium	30	3
Poradnictwo incydentalne	Wykład/ćwiczenia	30	2
Poradnictwo zapośredniczone	Wykład/ćwiczenia	30	2
Praktyka hospitacyjna 1	laboratorium	90	3
Praktyka stażowa 1,2,3	Praktyka	270	9
Praktyka asystencka 1,2	Praktyka	240	8
Praktyka dyplomowa	Praktyka	180	5
Seminarium dyplomowe 1/2	seminarium	60	10
Razem:		2280	150

***Profil praktyczny** – obejmuje zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne w wymiarze większym niż 50% liczby pkt. ECTS.*

Moduły zajęć do wyboru			
Nazwa modułu zajęć	Forma(y) zajęć	Łączna	Liczba
Podstawy ekonomii	wykład	15	3
Podstawy organizacji i zarządzania	wykład	15	3
Patologie społeczne	Wykład/ćwiczenia	30	3
Wybrane zagadnienia problemów i kwestii	Wykład/ćwiczenia	30	3
Edukacja ekologiczna	wykład	30	2
Prawa człowieka a pomoc społeczna	wykład	30	2
Interwencja kryzysowa	Wykład/ćwiczenia	30	2
Wsparcie społeczne	Wykład/ćwiczenia	30	2
Rynek pracy i bezrobocie	Wykład/ćwiczenia	30	3
Wybrane zagadnienia z zakresu zabezpieczenia społecznego i systemu prawnego pomocy	Wykład/ćwiczenia	30	3

Organizacja czasu wolnego	wykład	30	2
Organizowanie społeczności lokalnej	wykład	30	2
Podstawy socjoterapii	Wykład/ćwiczenia	30	3
Podstawy terapii uzależnień	Wykład/ćwiczenia	30	3
Metody terapii grupowej	laboratorium	30	3
Poradnictwo dla młodzieży	laboratorium	30	3
Poradnictwo incydentalne	Wykład/ćwiczenia	30	2
Poradnictwo zapośredniczone	Wykład/ćwiczenia	30	2
Seminarium monograficzne 1, 2, 3	Seminarium	90	9
Seminarium dyplomowe	Seminarium	60	10
Język obcy 1,2,3,4	konwersatorium	120	9
Praktyka stażowa 1,2,3	Praktyka	270	9
Praktyka asystencka 1,2	Praktyka	240	8
Praktyka dyplomowa	Praktyka	180	5
Razem:		1470	96

Program studiów umożliwia studentowi wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS.

6.3 Zajęcia lub grupy zajęć – wraz z przypisaniem do każdego modułu efektów uczenia się oraz treści programowych, form i metod kształcenia, zapewniających osiągnięcie tych efektów, a także liczby punktów ECTS (sylabusy);

Sylabusy są opublikowane w formie elektronicznej na stronie internetowej Uniwersytetu Zielonogórskiego (SylabUZ)

<https://webapps.uz.zgora.pl/syl/index.php?/main/offerFacultyDetails/293/109>

6.4 Sposoby weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studenta zakładanych efektów uczenia się

Sposoby weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia zakładanych w poszczególnych przedmiotach / modułach określone są w sylabusach. Sylabus precyzuje metody weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia uwzględniając charakterystykę realizowanego materiału.

Przedmioty kończą się egzaminem, zaliczeniem z oceną lub zaliczeniem. Egzamin (lub inna forma weryfikacji) może mieć formę pisemną lub ustną. O formie egzaminu oraz sposobie zaliczenia prowadzący ma obowiązek poinformować studentów w trakcie pierwszych zajęć z danego przedmiotu. W przypadku egzaminu pisemnego, na wniosek studenta, prowadzący ma obowiązek przedstawić do wglądu studentowi ocenioną pracę. Zarówno prace pisemne jak i dokumentacja z egzaminu ustnego podlegają archiwizacji, zgodnie z przepisami obowiązującymi w Uniwersytecie Zielonogórskim. Ocena pozytywna uzyskana z egzaminu oznacza, że student:

zna i rozumie wiedzę zawartą w literaturze podstawowej podanej w sylabusie, opanował, przynajmniej w stopniu co najmniej dostatecznym, wszystkie umiejętności przewidziane programem kształcenia danego przedmiotu, wykazał co najmniej dostateczną umiejętność obserwowania i analizowania otaczających zjawisk, wykazał

co najmniej dostateczną umiejętność w formułowaniu logicznych sądów na podstawie informacji pochodzących z różnych źródeł.

W przypadku przedmiotów, w ramach których oprócz wykładu prowadzone są ćwiczenia, przed przystąpieniem do egzaminu student uzyskuje zaliczenie ćwiczeń. Sposób uwzględniania ocen uzyskanych z zaliczeń częściowych w ocenie końcowej z przedmiotu określa osoba odpowiedzialna za przedmiot i podaje w sylabusie.

Podstawą uzyskania zaliczenia z przedmiotu może być praca pisemna (np. test, projekt, referat, itp.), zaliczenie ustne lub inna forma weryfikacji odpowiednia do zakładanych efektów kształcenia wskazana w sylabusie.

Wszystkie przedmioty realizowane programem studiów pierwszego stopnia na kierunku Praca Socjalna kończą się uzyskaniem oceny końcowej. Sposób jej uzyskania wskazany jest w sylabusie.

Metodami weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się na kierunku Praca Socjalna są: egzaminy pisemne – w tym testowe i ustne, prace pisemne przygotowywane samodzielnie i w małych grupach, obserwacje i ocena umiejętności oraz postaw studenta, prezentacje multimedialne prowadzone i przygotowywane indywidualnie lub w małych grupach, prezentacje wyników realizowanych zadań, wypowiedzi ustne, aktywność w dyskusji i debatach, zadania wykonywane w grupie, zarówno w trakcie zajęć z nauczycielem akademickim, jak i w trakcie czasu przeznaczonego na pracę własną studenta, samoocena dokonywana przez studentów, analiza przypadków *case study*, ocena pracy przy przygotowywaniu pracy dyplomowej, egzamin dyplomowy. O ocenie końcowej egzaminu dyplomowego decyduje ocena z pracy dyplomowej, ocena egzaminu i średnia ocen przebiegu studiów.

6.5 Plan studiów uwzględniający moduły zajęć;

Program zbudowany jest z 4 modułów kształcenia:

I. Moduł przedmiotów ogólnych (podstawowe i kierunkowe)

Moduł ten obejmuje 1515 godzin (873 na studiach niestacjonarnych), za które student może uzyskać 113 punktów ECTS. Moduł przedmiotów ogólnych obejmuje przedmioty z zakresu nauk społecznych podstawowych dla kierunku praca socjalna oraz dyscyplin pokrewnych takich jak: pedagogika, psychologia, socjologia, filozofia, nauki o zdrowiu, prawo, ekonomia i zarządzanie oraz metodologia nauk społecznych. W module tym są również zajęcia obowiązkowe z języka obcego (wybieranego przez studenta) i wychowania fizycznego. Przedmioty wchodzące w skład tego modułu są realizowane przede wszystkim w dwóch pierwszych semestrach studiów dając podstawę do kształcenia kierunkowego. W ramach tego modułu realizowane są obligatoryjne przedmioty kierunkowe obejmujące treści kształcenia w zakresie: teoretycznych

podstaw pracy socjalnej, metodyki pracy socjalnej, wiedzy o rozwoju człowieka w cyklu życia, problemów i kwestii społecznych oraz instytucji polityki społecznej.

II. Moduł przedmiotów specjalnościowych do wyboru

W ramach tego modułu oferowane są przedmioty do wyboru (345 godzin /207 godzin na studiach niestacjonarnych - 32 punktów ECTS), które mają umożliwić studentom rozszerzenie wiedzy kierunkowej w tych obszarach, które ich zainteresują. Studenci mogą wybrać 9 z 18 proponowanych przedmiotów o zróżnicowanej tematyce, a także wziąć udział w seminariach monograficznych.

III. Moduł dyplomowy

Moduł ten realizowany jest przez dwa ostatnie semestry studiów. Obejmuje 60 godzin na studiach stacjonarnych i 36 godzin na studiach niestacjonarnych oraz 10 punktów ECTS. Celem modułu jest przygotowanie studenta do realizacji pracy dyplomowej. Student może wybierać prowadzącego seminarium spośród pracowników jednostki odpowiedzialnej za kierunek studiów. Student wybiera prowadzącego seminarium kierując się swoimi zainteresowaniami oraz obszarem zainteresowań badawczych i praktycznych prowadzących zajęcia.

IV. Moduł praktyka zawodowa

Moduł obejmuje 780 godzin praktyk (hospitacyjna, stażowa 1,2,3; asystencka 1,2; dyplomowa), za które student uzyskuje 25 punktów ECTS. Wymiar praktyk na kierunku Praca Socjalna na studiach niestacjonarnych wynosi 744 h (25 punktów ECTS).

6.6 Wymiar, zasady i forma odbywania praktyk zawodowych (*praktyki dla kierunku o profilu praktycznym I stopnia i jednolitych studiów magisterskich wynoszą 6 miesięcy – 720h, natomiast II stopnia 3 miesiące – 360h. Dla kierunków o profilu ogólnoakademickim, jeżeli program studiów przewiduje praktyki*).

Praktyki zawodowe na kierunku Praca Socjalna obejmują łącznie 780 godzin (hospitacyjna, stażowa 1,2,3; asystencka 1,2; dyplomowa), za które student uzyskuje 25 punktów ECTS. Wymiar praktyk na kierunku Praca Socjalna na studiach niestacjonarnych wynosi 744 h (25 pkt. ECTS).

Praktyka powinna się odbyć w instytucjach z obszaru pracy socjalnej i pomocy społecznej lub instytucji, której jedną z funkcji jest współpraca z systemem tej pomocy. Może to być ośrodek pomocy społecznej, placówka służby zdrowia (o ile realizuje ona wymienioną funkcję), spółdzielczość inwalidzka, instytucje zajmujące się zatrudnieniem, stowarzyszenie lub fundacja zajmujące się działalnością socjalną, wreszcie ośrodki kuratorskie i resocjalizacyjne.

Cele praktyki

1. Wykorzystanie przez studentów zdobytej wiedzy teoretycznej dotyczącej kompleksu zagadnień związanych z pracą socjalną oraz weryfikacja tej wiedzy;
2. Uogólnienie umiejętności praktycznych zdobytych w czasie realizacji dotychczasowych praktyk objętych programem studiów;
3. Umiejętność samodzielnego rozwiązywania postawionych zadań w zakresie pomocy socjalnej, a w rezultacie praktyczne przygotowanie do podjęcia pracy zawodowej;
4. Potencjalna weryfikacja analizy problemów zawartych w pracy dyplomowej studenta.

Organizacja i przebieg praktyki

1. Warunkiem rozpoczęcia praktyk jest wyrażenie zgody kierownictwa odpowiedniej placówki na odbycie praktyki przez studenta w uzgodnionym zakresie i terminie.
2. Praktyka hospitacyjna trwa w trakcie I semestru w wymiarze 90h, 6 godzin tygodniowo.
3. Praktyka stażowa 1 trwa w trakcie II semestru w wymiarze 90h, 6 godzin tygodniowo.
4. Praktyka asystencka 1 rozpoczyna się po II semestrze w wymiarze 120 h i trwa cztery tygodnie po 30 godzin tygodniowo. Na studiach stacjonarnych realizowana jest we wrześniu (przed rozpoczęciem nowego roku akademickiego), natomiast na studiach niestacjonarnych w trakcie semestru zimowego.
5. Praktyka stażowa 2 trwa w trakcie III semestru w wymiarze 90h, 6 godzin tygodniowo.
6. Praktyka stażowa 3 trwa w trakcie IV semestru w wymiarze 90h, 6 godzin tygodniowo.
7. Praktyka asystencka 2 rozpoczyna się po IV semestrze w wymiarze 120 h i trwa cztery tygodnie. Na studiach stacjonarnych realizowana jest we wrześniu (przed rozpoczęciem nowego roku akademickiego), natomiast na studiach niestacjonarnych w trakcie semestru zimowego.
8. Praktyka dyplomowa w wymiarze 180 h na STUDIACH STACJONARNYCH i NIESTACJONARNYCH rozpoczyna w semestrze letnim (VI semestr) i trwa 6 tygodni. Na studiach STACJONARNYCH w ustalonym przez organizatora praktyk

z ramienia Uczelni terminie, natomiast na studiach NIESTACJONARNYCH od początku semestru letniego do maja danego roku.

9. Wymiar praktyk na kierunku praca socjalna w trakcie trwania studiów wynosi 780 h (25 pkt. ECTS). Wymiar praktyk na kierunku praca socjalna na studiach niestacjonarnych wynosi 744 h (25 pkt. ECTS)
10. Kierownictwo placówki, w której odbywa się praktyka prosi się o:
 - a) wyznaczenie osoby odpowiedzialnej za przebieg praktyki. Osoba ta sprawuje ciągły nadzór merytoryczny nad zadaniami realizowanymi przez studenta,
 - b) opracowanie szczegółowego planu zadań (harmonogramu). Ważne jest, by praktykant mógł zapoznać się z całością (lub przynajmniej większością) funkcji, które realizuje dana instytucja.
11. Student odbywa praktykę (w podanym wyżej wymiarze godzin) w trakcie pracy instytucji i przebywa w niej na prawach pracownika.
12. Przełożonymi studenta są:
 - a) kierownictwo instytucji,
 - b) bezpośredni opiekun praktykanta wyznaczony przez kierownictwo. W myśl zarządzenia Rektora osoba ta winna legitymować się wyższym wykształceniem z tytułem magistra, adekwatnym do treści praktyki.
13. Instytucję przyjmującą praktykanta prosi się o stworzenie niezbędnych warunków do prawidłowego odbycia praktyki, to jest przygotowania miejsca pracy, udostępnienia podstawowych środków działania, udostępnienia materiałów i danych dotyczących funkcjonowania instytucji.
14. Sugeruje się przeznaczyć początek praktyk na zapoznanie praktykanta z instytucją, jej strukturą organizacyjną, stylem pracy oraz rodzajami dokumentów i ich przepływem.
15. Zaleca się, by przy opracowywaniu programu praktyki korzystać ze wskazówek zamieszczonych w regulaminie praktyk

Zadania i obowiązki praktykantów

W czasie trwania praktyki student zobowiązany jest do:

1. zapoznania się ze strukturą instytucji, funkcjami przez nią realizowanymi, formami i metodami pracy oraz jej statusem formalno-prawnym;
2. specyfiką osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej oraz ich potrzebami;

3. uczestnictwa w pracy instytucji polegającego na rzetelnej realizacji określonych zadań zawodowych - w ustaleniu z kierownictwem i opiekunem praktykanta;
4. prowadzenia własnej dokumentacji swego pobytu w placówce.

Proponowane miejsca praktyk: regionalne ośrodki polityki społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie, ośrodki pomocy społecznej, domy pomocy społecznej, ośrodki interwencji kryzysowej, noclegownie, domy dziennego pobytu, centra usług opiekuńczych, świetlice środowiskowe, urzędy pracy, biura karier, sądy, placówki opiekuńczo-wychowawcze, poradnie odwykowe, zakłady karne, znaczące w regionie organizacje pozarządowe, inne ośrodki wsparcia.